

ДО ПИТАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ОПЕРАТИВНО-РЯТУВАЛЬНОЇ СЛУЖБИ ДО ЕКСТРЕМАЛЬНИХ СИТУАЦІЙ

О.Л.Мірус, доцент, к.х.н., завідувач каф. промислової безпеки та охорони праці ЛДУБЖД

І.В.Телезіна, доцент, к.мед.н., доцент каф. промислової безпеки та охорони праці ЛДУБЖД

Психологічне прогнозування амбівалентного впливу екстремальної ситуації на стан пожежних - рятувальників та ефективність їх професійної діяльності належить до найактуальнішого, аіе не вирішеного дискурсу сучасної психології і соціоніки. Беручи до уваги концепцію інтеракціонізму, ми виходили з тої позиції, що людині первісно не властиві основні риси особистості чи інтелекту, а формуються вони лише в результаті соціальної взаємодії, зокрема в навчально-тренувальному процесі, а надалі - при виконанні професійних обов'язків. З'ясовано основні якості, які необхідні для успішної професійної діяльності пожежних - рятувальників: нервово-психічна стійкість в стресових ситуаціях, швидка реакція, врівноваженість, витримка, концентрація уваги, здатність долати страх, швидко вибирати оптимальне рішення, передбачати ймовірні зміни обстановки; а також відповідальність і вміння взаємодії та співпраці з членами колективу [1].

Мета нашого дослідження: вивчити поширеність фобій серед курсантів та студентів Львівського державного університету безпеки життєдіяльності із врахуванням тендерних відмінностей. Використано методику тестової самооцінки за В.Леві [2]. Обстежено 138 осіб віком 18-20 років: чоловічої статі - 98, жіночої ~ 40.

Проведене дослідження показало, що до страху були схильні 20% обстежених чоловіків та 55% обстежених жінок (220-350 балів за [2]). Рівень тривоги в цій групі перевищував норму, визначалась "внутрішньо надмірна наявність страху", що було можливо приховати від оточення - але не від себе. У даних осіб можливі зриви, панічні реакції.

Два відсотки серед чоловіків та 5% серед жінок склали особи з не-випраданними нав'язливими фобіями (350-500 балів). Виявляється очевидне значення тендерного фактору у розвитку психологічних девіацій: переважають особи жіночої статі.

Таким чином, високий рівень інформаційного перевантаження на тлі психоемоційної напруги створюють у сучасного курсанта (студента) значну небезпеку невротичних комплексів, тривожних розладів, фобічних станів та інших форм дестабілізації психоенергетичного потенціалу.

Наведені дані свідчать про необхідність систематичного стресового гартування, в першу чергу - постійного психоаутотренінгу на тлі наполегливого оволодіння основами професійної підготовки [3]. Необхідно чітко усвідомлення власного психологічного автопортрету (з акцентом на слабкі ланки) - особою, що свідомо обрала шлях професійної роботи у оперативно-рятувальній службі чи інших напрямках цивільного захисту.

Поза сумнівом, без необхідного рівня самооцінки та відповідної рефлексії неможлива адекватна корекція станів тривоги, депресії, страху, фобії, які створюють потенціальну небезпеку як для самої особи, так і для її оточення.

Виходячи з необхідності чіткого алгоритму активних дій під час рятувальних робіт, треба звести до мінімуму фактор «несподіванки» у вказаних ситуаціях. Психофізичний тренінг на тлі достатнього рівня теоретичної підготовки фахівця безперечно формує необхідну толерантність до будь-яких екстремальних факторів у роботі пожежника-рятувальника. Зв'язок між «невідомим» і неконтрольованими тривогами та страхом давно доведений, в той же час енергетичні витрати «переляканого» організму завчасно знесилюють його. Саме в цьому полягає головна небезпека фобічних станів, запобігання яких може сприяти дотримання наших рекомендацій.

Література

1. [Бпр^/ууууу.пъцу.еу.иа/рогіаІ/Бос Сит/УКппри р5укпо/2011_40/19,тт1](http://www.uu.edu.ua/roial/Bos_Sit/UKppri_r5ukpo/2011_40/19.t1)

2. Леві В.Л. Азбука здоров'я, - Москва: Метафора, 2008. - С. 12-20.

3. Кокун О.М. Оптимізація адаптаційних можливостей людини: психофізіологічний аспект забезпечення діяльності: Монографія, - К.: Міленіум, 2004. - С 265.